

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2022 оны 02 сарын 08 өдөр

Дугаар 64

Улаанбаатар хот

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн
улсын үзлэг, тооллогын ажлыг зохион байгуулах тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 2, 70 дугаар зүйлийн 4, 72 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 9 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогыг удирдан зохион байгуулах Төв комиссын бүрэлдэхүүнийг нэгдүгээр, “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллого явуулах журам”-ыг хоёрдугаар, “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн тооллогын үр дүнгийн маягт, хүснэгтийг ашиглах заавар”-ыг гуравдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын Төв комисс (А.Ариунболд)-т дор дурдсан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг даалгасугай. Үүнд:

2.1.Улсын үзлэг, тооллогын ажлын төлөвлөгөө болон дүнгийн нэгтгэлийн маягт, зааврыг батлуулж мөрдүүлэх;

2.2.Улсын үзлэг тооллогод хамруулах хуулийн этгээдийн нэр, тэдгээрийн төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцооны хувь, регистрийн дугаар, улсын бүртгэлийн дугаар болон бусад холбогдох мэдээллийг мэргэжлийн байгууллагын оролцоотой гаргаж тооллогын ажилд ашиглах;

2.3.Холбогдох шийдвэр, журам, аргачлал, заавар, маягыг багтаасан товхимол, сургалтын материал бэлтгэн хэвлүүлж, тооллогод хамруулах байгууллагад хүргүүлэн сургалт зохион байгуулах;

2.4.Улсын үзлэг, тооллогыг хийж гүйцэтгэх, хяналт тавих ажлын хэсэг, төлөөлөгчдийг томилуулан, ажлын хуваарийг боловсруулж, удирдамжаар ханган ажиллах;

2.5.Гадаад улсад байгаа Монгол Улсын төрийн өмчийн хөрөнгийг улсын үзлэг, тооллогод хамруулан тооллогын дүнгээр цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай саналыг боловсруулан танилцуулах;

2.6.Улсын үзлэг, тооллогын ажилтай хамтатган төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа ашиглалтгүй болон илүүдэлтэй үндсэн хөрөнгө, ашиглах хугацаа нь дууссан эд хөрөнгийг газар дээр нь үзэж, хяналтын тооллого хийх, цаашид худалдах, шилжүүлэх, акт тогтоон устгах талаар дүгнэлт гарган, холбогдох журмын дагуу шийдвэрлүүлэх;

2.7.Орон нутгийн өмчийн улсын тооллогын ажилд мэргэжил арга зүйн туслалцаа үзүүлэн нэгдсэн нэг аргачлалаар зохион байгуулж, дүнг 2022 оны 8 дугаар сарын 30-ны дотор хүлээн авч, улсын нэгтгэлд хамруулах;

2.8.Төрийн өмчийн улсын үзлэг тооллогын баримтыг 2022 оны 7 дугаар сард, орон нутгийн өмчийн тооллогын баримтыг 8 дугаар сард тус тус багтаан хянан

хүлээж авах, дүнг 11 дүгээр сард багтаан нэгтгэн боловсруулж, IV улиралд багтаан Засгийн газарт танилцуулах.

3.Харьяа байгууллагынхаа төрийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын мэргэжил, арга зүйн дагуу дотооддоо зохион байгуулж, дүнг 2022 оны 07 дугаар сарын 30-ны дотор Төв комисст нэгтгүүлэхийг Монголбанк, Батлан хамгаалах яам (Төрийн нарийн бичгийн дарга), Хил хамгаалах ерөнхий газар, Тагнуулын ерөнхий газарт тус тус даалгасугай.

4.Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа автотээврийн хэрэгслийн улсын бүртгэлийн мэдээллийг нэгтгэн гаргаж Төв комисс болон аймаг, нийслэлийн тооллогын комисст хүргүүлэх, улсын бүртгэл дэх мэдээллийг тооллогод хамрагдсан дүнтэй тулган баталгаажуулах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах талаар цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулан танилцуулахыг Төв комисс (А.Ариунболд), “Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ-ын захирал (Б.Гүрсоронзон) нарт даалгасугай.

5.Төрийн болон орон нутгийн өмчит (өмчийн оролцоотой) хуулийн этгээдийн дарга, захирал нарт дор дурдсан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг даалгасугай:

5.1.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд заасны дагуу өөрийн байгууллагын (компанийн) эзэмшилд байгаа эд хөрөнгийг тооллогод хамруулах бэлтгэлийг хангаж, комисс томилон, тооллогын ажлыг 2022 оны 06 дугаар сард багтаан хийж гүйцэтгэх;

5.2.Төрийн цахим мэдээллийн сан (e-mongolia)-г ашиглан өөрийн байгууллагын эзэмшил, ашиглалтад байгаа газар, үл хөдлөх хөрөнгө, автотээврийн хэрэгслийн бүртгэлийг нягтлан шалгаж, бүртгэлд хамруулах, тулган баталгаажуулах, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах арга хэмжээ авах;

5.3.Төв комисс, салбар комиссын удирдамж, зааврын дагуу тооллогын дүн, тайланг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар, аймгийн Орон нутгийн өмчийн газрын ажлын хэсэг, төлөөлөгчид хянуулах, хүлээлгэн өгөх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авах.

6.Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтэс(Д.Нарангэрэл), Захиргаа, удирдлагын хэлтэс (Н.Ганболд)-т тус тус даалгасугай.

ДАРГА

Б.ЦЭНГЭЛ

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БҮРТГЭЛ,
АШИГЛАЛТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Д.НАРАНГЭРЭЛ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2022 оны 22 дүгээр сарын 22-ний өдрийн
... дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

**ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН
УЛСЫН ҮЗЛЭГ, ТООЛЛОГЫН АЖЛЫГ УДИРДАН ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ
ТӨВ КОМИССЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН**

Комиссын дарга:	А.АРИУНБОЛД	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын дэд дарга
Комиссын орлогч дарга:	Д.НАРАНГЭРЭЛ	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын Төрийн өмчийн бүртгэл ашиглалтын хэлтсийн дарга
Гишүүд:	Б.БАТТУВШИН	Гадаад хэргийн яамны Төрийн захиргаа, удирдлагын газрын дэд захирал /зөвшилцсөнөөр/
	Ж.БАНЗРАГЧ	Батлан хамгаалах яамны Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын Материал хангамжийн хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/
	А.ЭНХТУУЛ	Сангийн яамны Захиргаа, удирдлагын газрын Санхүүгийн хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн /зөвшилцсөнөөр/
	Ц.ЧОЙЖИЛСҮРЭН	Хил хамгаалах ерөнхий газрын Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газрын дарга Ерөнхий нягтлан бодогч, хурандаа /зөвшилцсөнөөр/
	Л.ЛУВСАН	Газар зохион байгуулалт геодези, зураг зүйн газрын Санхүү, эдийн засгийн хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/
	М.БАЯРАА	Нийслэлийн Өмчийн харилцааны газрын дарга
	С.БАЯРСАЙХАН	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Санхүү, аж ахуйн хэлтсийн нягтлан бодогч /зөвшилцсөнөөр/
	Д.ТУНГАЛАГТУУЛ	Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн
	Б.МӨНХБААТАР	Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн

Нарийн бичгийн
дарга:

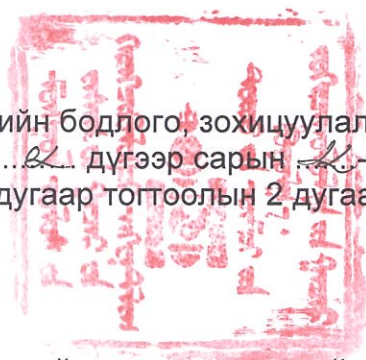
Р.ШИРЧИННЯМ

Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын
хэлтсийн мэргэжилтэн

М.ЛХАГВАЖАВ

Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын
хэлтсийн мэргэжилтэн

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2022 оны ...2... дүгээр сарын ...2...-ний өдрийн
.....6... дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН УЛСЫН ҮЗЛЭГ, ТООЛЛОГО ЯВУУЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн 2022 оны улсын үзлэг, тооллого /цаашид Тооллого гэх/-ын зорилго нь:

1.1.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшил, хадгалалт, хамгаалалтад байгаа эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдал, хэмжээг тогтоох, дутагдуулсан, бүртгэлгүй орхисон, маргаантай, ашиглалтгүй хөрөнгийн судалгааг гаргах, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулах;

1.1.2 Хөрөнгийн чанар байдал, хадгалалт, хамгаалалт, үнэлгээ, бүртгэлд үнэлэлт өгөх;

1.1.3 Үндсэн хөрөнгийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрлөөр баталсан маягтаар авч, мэдээллийн цаасан архив (байнга хадгалах) болон цахим сан бүрдүүлэх;

1.1.4 Эзэмшиж ашиглаж буй газрын хэмжээ, баталгаажилт, түүний дээрх үл хөдлөх хөрөнгийн мэдээллийг хянан авч зөрчил дутагдлыг арилгах, газрыг бусдад шилжүүлэх, зориулалтыг өөрчлөхөд зөвшөөрөл авч буй байдалд хяналт тавих;

1.1.5 Засгийн газрын шийдвэр, аргачлалын дагуу хийсэн дахин үнэлгээний дүнгээр гарсан зөрчил дутагдлыг арилгасан байдлыг хянах,

1.1.6 Тооллогын дүнгээр төрийн болон орон нутгийн өмчит болон өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн мэдээллийг улсын бүртгэлийн мэдээлэлтэй тулган баталгаажуулах;

1.1.7 Тооллогод Төрийн цахим мэдээллийн нэгдсэн сан, “хур” системийн мэдээллийг ашиглах, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн мэдээллийн нэгдсэн сангийн суурь программ хангамжийг ашиглах мэдээллийг цахимжуулах, цаашид төрийн мэдээллийн санд холбох бэлтгэл ажлыг хангах;

1.1.8 Тооллогын үр дүнгээр хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн мэдээллийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэн, төрийн хөрөнгийн бүртгэл, хяналт, норм хэмжээ, зохицуулалтын талаар цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай холбогдох шийдвэрийн төслийг боловсруулж, нэгдсэн дүнг Засгийн газарт тайлагнах зэрэг болно.

1.2 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, 11 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 9 (2020 оны 46, 2021 оны 278) дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн тооллого хийх, орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг мэргэжил арга зүй, удирдлагаар хангаж, улсын нэгдсэн дүнг гарган тайлагнахад энэхүү журмыг баримтална.

1.3 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын **хамрах хүрээ**: Энэхүү тооллогод Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр болон гадаад улс оронд байгаа дараах төрлийн төрийн болон орон нутгийн өөрийн өмчийн хөрөнгө хамрагдана:

1. Төрийн байгууллага, албан газар, төрийн өмчит үйлдвэрийн газарт эзэмшүүлсэн эд хөрөнгө,
2. Төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжийн хөрөнгө (*дүнд зөвхөн төрд ногдох хувь тооцогдоно*)
3. Улсын төсвийн хөрөнгө болон төрийн бусад тусгай сан
4. Төрийн тусгай хэрэгцээний бэлтгэл нөөц
5. Хуульд заасан төрийн болон орон нутгийн өмчийн бусад үл хөдлөх болон хөдлөх хөрөнгө
6. Аймаг, Нийслэл, сум, дүүргийн өөрийн өмчийн хөрөнгө.

1.4. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн хөрөнгийг тооллогод хамруулахад тухайн хуулийн этгээдийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлд мэдэгдсэн байна. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн нийт хөрөнгийг бусад төрийн өмчит байгууллагын адил тооллогод хамруулж улсын нэгдсэн дүн гаргахдаа хөрөнгийн дүнг төрийн /орон нутгийн/ өмчийн оролцооны хувь хэмжээгээр дүйцүүлэн тооцно.

1.5 Тооллого явуулахдаа Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70, 71, 72, 73 дугаар зүйлийг удирдлага болгоно.

1.6 Улсын үзлэг, тооллогын явцад хөрөнгийг шууд данснаас хасах, актлах, устгах, шилжүүлэх, худалдахыг хориглоно.

Хоёр. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн тооллогын зарчим, удирдлага, зохион байгуулалт

2.1 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын чиг үүрэг:

2.1.1 Тооллогыг улсын хэмжээнд нэгдсэн удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах;

2.1.2 Төв комисс, түүний гишүүдэд мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх, туслалцаа үзүүлэх;

2.1.3 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар болон Төв комиссын шийдвэрийн төсөл боловсруулах, хэлэлцүүлэх, батлах;

2.1.4 Төв комиссын хуралдааны бэлтгэл хангах, хуралдааныг зохион байгуулах, тэмдэглэл хөтлөх;

2.1.5 Тооллогын журам, заавар, маягтууд, сургалтын гарын авлага, материал бусад холбогдох баримт мэдээллийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын www.pcsp.gov.mn цахим хуудас (“Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллого” булан)-нд байршуулах;

2.1.6 Тооллогын ажлын төлөвлөгөөг боловсруулах;

2.1.7 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллоготой холбоотой асуулт, санал, хүсэлт, гомдол, мэдээллийг иргэн, хуулийн этгээдээс toollogo@pcsp.gov.mn хаягаар хүлээн авах;

2.1.8 Тооллогын сургалт, сурталчилгааг зохион байгуулах;

2.1.9 Төрийн өмчийн тооллогыг зохион байгуулах, хяналт тавих, дүнг нягтлан хүлээн авах үүрэг бүхий Комисс, төлөөлөгчдийг томилон ажиллуулах;

2.1.10 Тооллогод ашиглах программ хангамжийн сургалтыг зохион байгуулах, хэвийн ажиллагааг хангах;

2.1.11 Төрийн өмчийн болон аймаг, нийслэлийн тооллогын ажлын үр дүнг нягтлан хүлээн авах, нэгтгэх, Төв комисст танилцуулах;

2.1.12 Тооллогын дүнг нэгтгэж, дүн шинжилгээ хийж, Засгийн газарт танилцуулах;

2.1.1 Хуульд заасан бусад үүрэг.

2.2 Тооллогын Төв комиссын чиг үүрэг:

2.2.1. Төв комисс тооллогын ажлыг удирдан зохион байгуулж арга зүй, зохион байгуулалтын нэгдсэн удирдлагаар хангах;

2.2.2. Төв комисс нь Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, түүний орон нутаг дахь салбар нэгжээс улсын үзлэг, тооллогод хамруулах төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн нэр, өмчийн оролцооны хувь, регистрийн дугаар, улсын бүртгэлийн дугаар болон бусад холбогдох мэдээллийг авч, тэдгээрийг тооллогод бүрэн хамруулах;

2.2.3. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшил, ашиглалтад байгаа газрын талаарх мэдээллийг Төрийн цахим мэдээллийн сан [e-mongolia \(egazar.gov.mn, urban.gov.mn\)](http://e-mongolia.egazar.gov.mn)–аас авч ашиглах талаар заавар зөвлөмж бэлтгэн тооллогын ажилд ашиглуулах;

2.2.4. “Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ-тай хамтран төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа автотээврийн хэрэгслийн улсын бүртгэлийн мэдээллийг нэгтгэн гаргаж Төв комисс болон аймаг, нийслэлийн тооллогын комисст хүргүүлэх (салбар нэгжээс гаргах), улсын бүртгэл дэх мэдээллийг тооллогод хамрагдсан дүнтэй тулган баталгаажуулах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах талаар цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулах;

2.2.5. “Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ нь төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд бүрийн эзэмшилд байгаа нийт автотээврийн хэрэгслийн нэр төрөл, тоо, улсын дугаар, эзэмшигч, даатгал, татвар, төлбөр хураамж, торгууль, үзлэг оношилгооны нэгдсэн мэдээллийг жагсаалтаар гаргаж баталгаажуулан тухайн байгууллагад хүргүүлнэ.

2.2.6. Гадаад улсад байгаа Монгол Улсын төрийн өмчийн эд хөрөнгийн тооллогыг энэ журмын дагуу хийж гүйцэтгэн дүнг нэгтгэх, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах, тооллогын дүнгээр цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулах.

2.3 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, яам, тусгай газрын болон Аймаг, нийслэлийн тооллогын комиссын чиг үүрэг:

2.3.1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн өмчийн /цаашид Орон нутгийн өмч гэх/ эд хөрөнгийн тооллогыг тухайн орон нутгийн Засаг дарга (Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар, аймгийн Орон нутгийн өмчийн газар) удирдан зохион байгуулна.

2.3.2. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Орон нутгийн өмчийн Тооллогын комиссыг Засаг дарга /цаашид орон нутгийн Тооллогын комисс гэх/ томилно. Тооллогын комисс /төлөөлөгч/ нь тооллогын ажлын арга зүйн талаар байгууллагын комисст зааварчилгаа, зөвлөгөө өгч, түүний явц, чанар, үр дүнд хяналт тавьж Төв комиссын удирдлага дор ажиллана.

2.3.3. Монгол банк, Батлан хамгаалах яам, Хил хамгаалах ерөнхий газар, Тагнуулын ерөнхий газар өөрийн харьяа, нэгж байгууллагын тооллогын ажлыг энэхүү журмын дагуу Төв комиссын зааварчилгаа, зөвлөмжийн дагуу дотооддоо зохион байгуулж, дүнг нэгтгэн боловсруулж, Төв комисст хүлээлгэн өгнө. Төв комиссоос эдгээр байгууллагын хөрөнгийн тооллогын ажилд зөвлөн тусалж, хяналтын тооллогыг явуулна.

2.3.4. Тооллогын үеэр газар эзэмших эрх, барилга, байгууламж, тээврийн хэрэгслийг нүд үзэж тоолох бөгөөд бусад хөдлөх үндсэн хөрөнгийг нийт дүнгээр (байгууллагын комиссын дүнд үндэслэн) нь хамруулах бөгөөд, шаардлагатай тохиолдолд нэг бүрчлэн хяналтын болон түүвэр тооллого хийнэ.

2.3.5. Тооллогын комисс нь байгууллагад ажиллахдаа санхүүгийн тайлан, болон үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй хөрөнгөөс гадна улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар барьж байгуулсан барилга, байгууламж, нийтийн

эзэмшлийн байгууламж, бусад үндсэн хөрөнгийг тооллогод бүрэн хамруулахад хяналт тавьж ажиллана.

2.3.6. Тооллогын комисс нь маргаантай, бүртгэлгүй, ашиглалтгүй хөрөнгийн талаар байгууллагын санал, дүгнэлтийг хянан үзэж комиссынхоо хурлаар хэлэлцэн Төв комисс болон аймаг, нийслэлийн Засаг даргад танилцуулж, асуудлыг шийдвэрлүүлэх санал дүгнэлт бэлтгэн танилцуулна.

2.3.7. Орон нутгийн өмчийн маргаантай асуудлыг аймаг, нийслэлийн ИТХ, төрийн өмчийн маргаантай асуудлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар тус тус эцэслэн шийдвэрлэнэ.

2.3.8. Засгийн газрын шийдвэр, аргачлалын дагуу хийсэн дахин үнэлгээний дүнгээр гарсан зөрчил дутагдлыг арилгасан байдлыг хянана.

2.4. Байгууллагын тооллогын комиссын чиг үүрэг:

2.4.1 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хуулийн этгээд нь тооллого эхлэхээс өмнө Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 71 дүгээр зүйлд заасан бэлтгэл хангасан байна. Үүний тулд Байгууллагын тооллогын комисс /цаашид байгууллагын комисс гэх/-ыг тухайн байгууллагын даргын шийдвэрээр томилно. Байгууллагын комиссын бүрэлдэхүүнд Өмч хамгаалах байнгын зөвлөл, Техникийн комиссын төлөөллийг оролцуулна.

2.4.2 Байгууллагын комисс нь тооллого эхлэхээс өмнө төрийн цахим мэдээллийн сангаас хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, улсын бүртгэлийн дугаар, зохион байгуулалтын хэлбэр, хувьцаа эзэмшигчийн зэрэг мэдээллийг хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй тулган баталгаажуулж илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах арга хэмжээ авна.

2.4.3 Байгууллагын комисс тооллогын ажлыг гардан гүйцэтгэх бөгөөд өөрийн байгууллагын эзэмшилд байгаа тоолбол зохих хөрөнгийн жагсаалтыг бэлтгэн гаргаж, эд хөрөнгө нэг бүрийг нүд үзэж тоолно. Тооллогын үр дүнгээр энэхүү журамд заасан маягтуудыг бүрдүүлнэ.

2.4.4 Байгууллагын нягтлан бодогч эд хөрөнгийн тоолбол зохих үлдэгдэл болон тоологдсон хөрөнгийн үлдэгдлийг санхүүгийн тайланд бүртгэлтэй хөрөнгийн дүнтэй тулган баталгаажуулна.

2.4.5 Байгууллагын комисс нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 72 дугаар зүйлийн 4, 5 дахь хэсэгт заасан эрх, үүргийг хэрэгжүүлж, энэхүү журамд заасан маягтуудын эрх бүхий этгээдийн баталсан журам, зааврын дагуу тооллогын баримт материалыг бүрдүүлж, аймаг, нийслэлийн Тооллогын комисстой хамтран ажиллаж, дүнг хянуулна.

2.4.6 Төрийн цахим мэдээллийн санг ашиглан өөрийн байгууллагын эзэмшил, ашиглалтад байгаа газар, үл хөдлөх хөрөнгийн бүртгэлийг нягтлан шалгаж, тулган баталгаажуулах, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах;

2.4.7 Байгууллагын комисс үзлэг, тооллогод мэргэжлийн байгууллагаас явуулсан хөрөнгийн тусгай, түүвэрчилсэн үзлэг тооллогын дүнтэй танилцаж илэрсэн зөрчил дутагдал, түүнийг арилгасан байдалд хяналт тавьж, хөрөнгийг дансны ангилалд зөв ангилан бүртгэх, шаардлагатай тохиолдолд шилжүүлэн бүртгэх, данснаас хасах зэрэг асуудлыг шийдвэрлүүлэх санал боловсруулна.

2.4.8 Тооллогын үеэр илэрсэн бүртгэлгүй хөрөнгийг төрийн өмч мөн эсэхийг нягтлан, төрийн өмч болох нь нотлогдвол "Бүртгэлд тусгаагүй үндсэн хөрөнгийн мэдээ" буюу "Маягт ТӨ-9"-ыг бүрдүүлж, тайлагнана. Илрүүлсэн бүртгэлгүй хөрөнгийг эзэмшигч байгууллагын данс бүртгэлд тусгуулах асуудлаар дүгнэлт, саналыг тайландаа тодорхой тусгана.

2.4.9 Тооллогоор төрийн өмчит хуулийн этгээдийн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй боловч бодитоор байхгүй байгаа нь илэрвэл тэдгээр хөрөнгийг "Дутагдуулсан үндсэн хөрөнгийн 2021 оны жилийн мэдээ" буюу Маягт-10-ыг бүрдүүлж

тайлагнана. Байгууллагын комиссын тайланд дутагдуулсан хөрөнгийн шалтгаан, нөхцөл байдал, дансны үнэлгээ, хариуцах албан тушаалтны талаар дүгнэлт бичиж, цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулна. Холбогдох баримтыг тооллогын баримтад хуулбарлан хавсаргана.

2.4.10 Төрийн өмчид бүртгэлтэй, бүртгэлгүй байгаагаас үл хамааран тухайн байгууллагад хамаарах өмчлөл, эзэмшлийн асуудлаар аливаа маргаантай хөрөнгийг “Маргаантай үндсэн хөрөнгийн 2021 оны жилийн мэдээ” буюу Маягт ТӨ-11-ийг холбогдох зааврын дагуу бүрдүүлж тайлагнана. Тооллогын комиссын тайланд маргаантай хөрөнгийн шалтгаан, нөхцөл байдал, дансны үнэлгээ, хариуцах албан тушаалтны талаар дүгнэлт бичиж, цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулна. Холбогдох баримтыг тооллогын баримтад хуулбарлан хавсаргана.

2.4.11 Тухайн байгууллагад тооллогын үеэр ашиглахгүй (ашиглалтын шаардлага хангахгүй, эвдэрсэн г.м), эсвэл илүүдэлтэй байгаа үндсэн хөрөнгийг “Илүүдэлтэй, ашиглагдаагүй байгаа үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн 2021 оны жилийн мэдээ” буюу Маягт ТӨ-12-ийг холбогдох зааврын дагуу бүрдүүлснийг газар дээр нь тулган баталгаажуулна.

2.4.12 Байгууллагын комисс нь Засгийн газар, орон нутгийн захиргааны гэрээ хэлэлцээрийн үр дүнд гадаадын зээл тусламж, хандив, бэлэглэл, төслийн хөрөнгөөр бий болсон байгууллагын дансанд бүртгэлтэй, бүртгэлгүй /илрүүлэн/ хөрөнгийг тооллогод бүрэн хамруулна.

2.4.13 Төрийн /орон нутгийн/ өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн охин компани, хараат компани /хөрөнгө оруулалттай компани/, салбар тус бүр тооллогын энэхүү журмын дагуу бие даан тооллогыг хийж баримт материалаа бүрдүүлэн улсын дүнд нэгтгүүлнэ.

2.4.14 Байгууллагын тооллогын комисс ашиглалтын шаардлага хангахгүй хөрөнгийг данснаас хасах, актлан устгах, илүүдэлтэй болон ашиглахгүй хөрөнгийг шилжүүлэх, худалдах асуудлыг судалж, шаардлагатай баримт материалыг бүрдүүлэн холбогдох журмын дагуу шийдвэрлүүлэх санал бэлтгэнэ. Энэ талаар тайланд тусгана.

2.4.15 Тооллогын явцад өмч, хөрөнгийн талаар маргаан гарвал маргалдагч талууд өөрсдийн үндэслэл, тайлбарыг Төв болон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Тооллогын комисст ирүүлнэ.

2.4.16 Газар, үл хөдлөх хөрөнгө бүхий төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд өөрийн эзэмшилд байгаа үл хөдлөх хөрөнгийн талаарх мэдээллийг газарзүйн нэгдсэн мэдээллийн сангаас авч тооллогын баримтад хавсаргаснаар тооллогод зөрчилгүй хамрагдсанд тооцогдоно. (газар эзэмшил, ашиглалтын талаарх мэдээллийг QR кодоор авна)

2.4.17 Байгууллагын эзэмшилд байгаа автотээврийн хэрэгслийг “Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ болон түүний тухайн нутаг дэвсгэрт байрлах салбар, нэгжээс ирүүлсэн энэ журмын 2.2.5-т заасан мэдээллийг тулган баталгаажуулж илэрсэн зөрчил дутагдлын талаар тэмдэглэл үйлдэж, түүнийг арилгах талаар санал боловсруулан тооллогын баримтад хавсаргана.

2.4.18 Төрийн өмчийн хороо (хуучнаар)-ны 2009 оны 258 дугаар тогтоолоор баталсан “төрийн өмчийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчийг бүртгэх журам”-д заасны дагуу 1993 оноос өмнө төрийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэн бий болсон шинжлэх ухаан утга зохиолын бичмэл бүтээл, хөгжмийн урлагийн үгтэй болон үггүй бүтээл, хөгжимт жүжиг тайзны урлагийн төрөлд бүтээл, дуу авиа дүрст бүтээл (кино урлагийн бүтээл) гэх мэт бүтээлийн жагсаалтыг гаргаж бүртгэлгүй, үнэлгээгүй байхаас үл хамааран тооллогод бүрэн хамруулна.

Гурав. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн тооллогын мэдээ, тайланг цуглуулах, нэгтгэх

3.1 Тооллогын цахим мэдээллийн сан бүрдүүлэх - Тооллогод хамрагдаж буй хуулийн этгээд нь Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын www.pcsp.gov.mn цахим хуудасны burtgel.pcsp.gov.mn холбоосонд байршуулсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллогын систем”-ийн программ хангамжид өөрийн байгууллагын **нэвтрэх нэр, нууц үгийг** ашиглан хөрөнгийн **(төрийн нууцад хамаарах мэдээллээс бусад)** мэдээллийг бүрэн оруулна. Тус программаас холбогдох хэрэглээний программ руу хөрөнгийн тооллогын холбогдох маягтуудыг хөрвүүлэн хэвлэж, баталгаажуулна.

Тооллогын ажлын цахим мэдээллийн санг бүрдүүлэх зорилгоор программ хангамжийг ашиглах, мэдээлэл оруулах, хөрвүүлэх, хянуулах ажлын талаар Төв комисс, аймаг, нийслэлийн тооллогын комисс сургалт зохион байгуулна.

3.2 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хуулийн этгээд нь эд хөрөнгийн тооллогын ажлыг холбогдох журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, тооллогын үндсэн маягтуудыг программ хангамжаас хөрвүүлэн Windows –ын Excel программ дээр “Times New Roman” фонттой, үсгийн хэмжээ 12 байхаар боловсруулж маягт бүрийг байгууллагын захирал /дарга/, ерөнхий нягтлан бодогч нарын гарын үсэг, тамга, тэмдгээр баталгаажуулан 2 хувь бүрдүүлж аймаг, нийслэлийн Тооллогын комисст 2022 оны 6 дугаар сарын 15-ны дотор хүлээлгэн өгнө.

Байгууллагын хөрөнгийн тооллогын дэвтэрлэсэн хавтсанд дараах баримтыг заавал хуулбарлан хавсаргана:

- ✓ газрын гэрчилгээ, гэрээ, кадастрын зураг (www.egazar.gov.mn)-ээс авах,
- ✓ газар дээрх барилга байгууламжийн байршил зүйн зураг,
- ✓ барилга байгууламжийн фото зураг,
- ✓ барилгын доторх зохион байгуулалтын схем зураглал
- ✓ Нурсан, эвдэрсэн, ашиглалтын шаардлага хангахгүй болсон хөрөнгийн талаарх мэргэжлийн байгууллага, комиссын акт, дүгнэлт

3.3 Тооллогын комисс Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хуулийн этгээдийн бүрдүүлсэн тооллогын баримт материал (дэвтэрлэсэн)-ыг шалган, “**Хяналтын хуудас**”, “**Тооллогын комиссын тэмдэглэл**”-ээр баталгаажуулан нэг хувийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар болон Орон нутгийн өмчийн газрын архивд хүлээн авч, үлдэх хувийг байгууллагын архивд үлдээнэ. Шаардлагатай гэж үзвэл тооллогын баримтын 3 дахь хувийг үйлдэж удирдах дээд байгууллагын хэрэгцээнд хүргүүлж болно.

3.4 Монголбанк, Батлан хамгаалах яам, Хил хамгаалах ерөнхий газар, Тагнуулын ерөнхий газар нь өөрийн харьяа тооллогод хамрагдсан нэгж байгууллага тус бүрийн төрийн өмчийн тооллогын баримт материалыг тус бүр 1 хувь бүрдүүлэн, нэгдсэн дүнгийн хамт 2022 оны 7 сарын 30-ны дотор Төв комисст цаасаар болон нэгтгэлийг цахим файлаар хүлээлгэн өгнө.

3.5 Сум дүүргийн өмчийн тооллогын баримтыг Аймаг, нийслэлийн Тооллогын комисс нэгтгэж, Төв комисст ирүүлнэ.

3.6 Аймаг, нийслэлийн Тооллогын комисс нь орон нутгийн өмчит болон өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдээс авсан тооллогын материалыг үндэслэн нэгдсэн дүнг Төв комиссоос баталсан нэгтгэлийн хүснэгтүүдээр бэлтгэн гаргаж, тайланг, нэгтгэлийн цахим файлын хамт 2022 оны 8 дугаар сарын 15-ны дотор Төв комисст хүлээлгэн

өгнө. Тооллогын комисс төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллогын мэдээг программ хангамжид бүрэн оруулсан эсэхэд хяналт тавьж, энэ талаар тайлан бэлтгэн Төв комисст ирүүлнэ.

3.7 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас томилогдсон Тооллогын комисс (төлөөлөгч) нь төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдээс цаасаар болон цахим файлаар хүлээн авсан хөрөнгийн тооллогын баримт материалыг үндэслэн дүнгээ Төв комиссоос баталсан нэгтгэлийн хүснэгтүүдээр бэлтгэн, илтгэх хуудасны хамт Төв комисст 2022 оны 8 дугаар сарын 30-ны дотор хүлээлгэн өгөх ба тооллогын бүртгэлийн дэвтрийн хуудсыг дугаарлан аймаг, дүүргээр нь архивын нэгж болгон үдэж байгууллагын архивд хүлээлгэн өгнө.

3.8 Төв комисс, Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтэс нь төрийн болон орон нутгийн эд хөрөнгийн тооллогын дүнг нэгтгэн, нэгдсэн тайлан бэлтгэж 2022 оны 10 дугаар сарын 30-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын хуралдаанд танилцуулна.

3.9 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар улсын үзлэг, тооллогын нэгдсэн дүн, тайланг 2022 оны 11 дүгээр сард багтаан гаргаж 2022 оны 12 дугаар сард багтаан Засгийн газарт танилцуулна.

3.10 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг, тооллогыг хийгээгүй, тогтоосон хугацаанд санхүүгийн тайлан, тооллогын дэвтэр, маягтыг бөглөж, баталгаажуулан бүрдүүлж ирүүлээгүй аж ахуйн нэгж, байгууллагын дарга, нягтлан бодогч нарт Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 23.1.2, 23.1.3 заалт болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

-----oOo-----

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2022 оны 2 дугаар сарын 1-ний өдрийн
16 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралт

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН ТООЛЛОГЫН ҮР ДҮНГИЙН МАЯГТ, ХҮСНЭГТИЙГ АШИГЛАХ ЗААВАР

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллогын явцад мэдээлэл цуглуулах асуулгууд нь маягт хэлбэрээр өгөгдөх бөгөөд тэдгээрийг нэгтгэн дэвтэрлэж гарын авлага болгон байгууллага бүрт хүргүүлнэ.

Энэхүү дэвтэрт тооллогын талаарх шийдвэр болон тооллогын маягтуудаас гадна тэдгээрийг хэрхэн бөглөж тайлагнах талаарх энэхүү заавар багтана.

АСУУЛГА БҮХИЙ МАЯГТУУД

Байгууллагын тооллогын хяналтын хуудас –Байгууллагын Тооллогын комисс маягтуудыг бөглөж тооллого явуулахад бэлэн байх бөгөөд тэдгээрийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Орон нутгийн Тооллогын комисс хянаж, Хяналтын хуудсыг бөглөнө.

Үндэсний статистикийн хорооноос зөвшөөрөл олгосны дагуу Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны өдрийн 323 дугаар тогтоолоор баталсан төрийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн болон захиргааны статистикийн дараах маягтуудыг тооллогын дүнг тайлагнахад ашиглана. Маягт тус бүрийн доор байгууллагын дарга, нягтлан бодогч нар болон тооллогын комиссын дарга, гишүүд гарын үсэг зурж, тамга тэмдгээр баталгаажуулна.

Байгууллагын тооллогын комисс тооллого явуулсан тухай тайланг бичгээр бэлтгэн, гарын үсэг зурж, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Орон нутгийн өмчийн газрын Тооллогын комиссоор баталгаажуулан тооллогын дэвтэрлэсэн баримтад оруулна. Тооллогын комиссын энэхүү тайлан, хяналтын хуудасны дараа дараах мэдээллийн болон бүртгэлийн маягтуудыг бүрдүүлэн хавсаргана.

Байгууллагын комисс доор заасан маягтуудаас эзэмшиж буй хөрөнгөтэй уялдуулан өөрийн байгууллагад хамаарал бүхий маягтуудыг бөглөнө.

МЭДЭЭЛЛИЙН МАЯГТ

Маягтын дугаар:

1. **ТӨХ -1:**
2. **Хүснэгт №Т-1:**

Маягтын нэр:

Хуулийн этгээдийн ерөнхий мэдээлэл
Барилга байгууламж түрээсэлж ашигладаг байгууллагын судалгаа

ХӨРӨНГИЙН ТООЛЛОГЫН МАЯГТУУД

3. **ТӨХ -2:** Байгууллагын эзэмшил /ашиглах/ газрын бүртгэл
4. **ТӨХ -3:** Барилга, байгууламжийн бүртгэл
5. **ТӨХ -3.1:** .....(барилга тус бүрээр) барилга байгууламжийн хийц, хэмжээсийн бүртгэл
6. **ТӨХ -4:** Байгууллагын мэдлийн нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн бүртгэл
7. **ТӨХ -5:** Машин тоног төхөөрөмжийн бүртгэл
8. **ТӨХ -6:** Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл

9. ТӨХ -7:	Тавилга эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн бүртгэл
10. ТӨХ -8:	Үндсэн сүргийн мал, амьтадын бүртгэл
11. ТӨХ -9:	Худаг, услалтын системийн бүртгэл
12. ТӨХ -10:	Оюуны өмчийн бүртгэл

ЗАХИРГААНЫ СТАТИСТИКИЙН МАЯГТУУД

13. ТӨ-1:	Дуусаагүй барилга байгууламжийн 2021 оны жилийн бүртгэл
14. ТӨ-3:	Биет бус хөрөнгийн бүртгэлийн 2021 оны жилийн бүртгэл
15. ТӨ-4:	Түрээслүүлсэн хөрөнгийн 2021 оны жилийн мэдээ
16. ТӨ-5:	Үнэт зүйлсийн 2021 оны жилийн мэдээ- бүртгэл
17. ТӨ-13.1:	Улсын (орон нутгийн) чанартай авто замын 2021 оны жилийн мэдээ
18. ТӨ-13.2:	Улсын (орон нутгийн) чанартай гүүрний 2021 оны жилийн мэдээ
19. ТӨ-14:	Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн 2021 оны жилийн мэдээ
20. ТӨ-15:	Радио долгионы 2021 оны жилийн мэдээ

ТООЛЛОГЫН ҮР ДҮНГЭЭР ТАЙЛАГНАХ МАЯГТУУД

21. ТӨ-9:	Бүртгэлд тусгаагүй үндсэн хөрөнгийн бүртгэл
22. ТӨ-10:	Дутагдуулсан үндсэн хөрөнгийн бүртгэл
23. ТӨ-11:	Маргаантай үндсэн хөрөнгийн бүртгэл
24. ТӨ-12:	Илүүдэлтэй, ашиглагдаагүй байгаа үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн бүртгэл

Дээрх маягтуудыг 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар, төгрөгөөр бөглөнө.

МАЯГТ, ХҮСНЭГТ АШИГЛАХ ЗААВАР

Маягт тус бүр нь Үндэсний статистикийн хорооноос зөвшөөрсөн “нөхөх заавар”-тай.

Мэдээллийн маягт:

1. ТӨХ -1: Хуулийн этгээдийн ерөнхий мэдээлэл: Энэхүү маягтад байгууллагын албан ёсны нэр, хаяг, регистрийн дугаар, хариуцлагын хэлбэр, өмчийн хэлбэр, төрийн болон орон нутгийн өмчийн эзлэх хувь, үйл ажиллагааны чиглэл, хувьцааны тоо зэрэг мэдээллийг агуулна. Энэхүү маягтыг бөглөхдөө тухайн хуулийн этгээд улсын бүртгэлийн гэрчилгээг үндэслэх бөгөөд, гэрчилгээний хуулбарыг тус маягтад хуулбарлан хавсаргана. Гэрчилгээнд бүртгэлтэй мэдээлэл өөрчлөгдсөн, эсвэл хуулийн этгээдийн зохион байгуулалт өөрчлөгдсөн бол цаашид хуулийн этгээдийн бүртгэлийг шинэчлэх асуудлаар саналаа боловсруулан энэ талаар тайланд тодорхой бичиж тэмдэглэнэ.

2. Хүснэгт №Т-1: Барилга байгууламж түрээсэлж ашигладаг байгууллагын судалгаа: Өөрийн байргүй (эсхүл байр дутагдалтай) байгууллагууд бусдаас (төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллага, иргэний) байранд түрээсийн, ашиглалтын гэрээгээр (гэрээгүй бол шийдвэр) байрладаг бол **Хүснэгт № Т-1**-ийг бөглөж, тооллогын баримтад хавсаргана.

Хөрөнгийн тооллогын маягтууд:

3. ТӨХ -2: Байгууллагын эзэмших /ашиглах/ эрх бүхий газрын бүртгэл:

Энэхүү маягтыг Газрын гэрчилгээ, гэрээ, кадастрын зургийг харж бөглөнө. Хуулийн этгээд өөрийн газар эзэмших, ашиглах эрхээ Улсын бүртгэлд бүртгүүлсэн байх ёстой бөгөөд уг маягтын “улсын бүртгэлийн дугаар” гэсэн асуулгад “Г-.....” гэж улсын дугаараа нөхөж бичнэ. Бусад асуулгыг зааврын дагуу нөхнө. Энэхүү маягтад газрын гэрчилгээ, кадастрын зургийг хуулбарлан хавсаргана.

Газрын кадастрын зурагт түшиглэн “**байршил зүйн схем зураг**”-ийг үйлдэх бөгөөд тухайн газар дээрх барилга байгууламж, газар дээрх болон доорх инженерийн шугам сүлжээ, байгууламж, нийтийн эзэмшлийн байгууламж, ногоон байгууламжийг танигдахуйц байдлаар зураглалд оруулж, тайлбар, тэмдэглэгээг хийнэ. Хэрэв газрын гэрчилгээ, кадастрын зураг дахь газрын хэмжээ зөрүүтэй бол энэ талаар тайлбар бичиж тооллогын комиссын актанд заавал тусгана.

Энэ маягтад газар зүйн мэдээллийн системээс авсан QR код бүхий баримтыг хавсаргана

Газар, үл хөдлөх хөрөнгөтэй боловч QR кодтой баримт авч чадаагүй бол аймаг, нийслэл, дүүргийн Газар зохион байгуулалтын алба, Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газраас авсан тодорхойлолт тайлбарыг хавсаргана

ЖИЧ: Энэ маягтад 2018 оны үнэлгээний журамд орсон газрын байршил, бүсчлэл, зориулалт, суурь үнэлгээ зэрэг зарим асуулга нэмэгдсэн

1. ТӨХ -3: Барилга, байгууламжийн бүртгэл: Тухайн байгууллагын “барилга байгууламж” дансанд бүртгэлтэй хөрөнгийн жагсаалтыг энэ маягтаар гаргах бөгөөд бүртгэлгүй болон дутагдсан хөрөнгө байхгүй бол Санхүүгийн тайланд туссан дүнтэй маягтын дүн таарна. Барилга байгууламжийн бүртгэлийн маягтад барилга тус бүрийг нэг бүрчлэн бүртгэж, нэр, ашиглалтад орсон он, балансын анхны өртөг, хуримтлагдсан элэгдэл, үлдэгдэл үнэ зэрэг мэдээллийг бичнэ.

- Энэ маягтад газар зүйн мэдээллийн системийн urban.gov.mn хаягаас авсан QR код бүхий баримтыг хавсаргана

- Үл хөдлөх хөрөнгөтэй боловч QR кодтой баримт авч чадаагүй бол аймаг, нийслэл, дүүргийн Газар зохион байгуулалтын алба, Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газраас авсан тодорхойлолт тайлбарыг хавсаргана.

ЖИЧ: Энэ маягтад нэгдсэн судалгаа гаргах зорилгоор 2018 оны үнэлгээний журамд орсон барилгын хийц, ангилал болон ТӨХ-3.1-д байгаа зэрэг зарим асуулга нэмэгдсэн.

2. ТӨХ-3.1: ..... барилга байгууламжийн хийц, хэмжээсийн бүртгэл: Энэ маягтыг ТӨХ-3-д жагсаасан барилга тус бүрээр энэ маягтыг бэлтгэж, фото зургийг наана. Байгууллагад барилга бүрийн хувийн хэргийг хөтөлж байх шаардлагыг Өмч эзэмшлийн гэрээний хүрээнд тавьдаг тул уг хувийн хэргээс энэ маягтыг нөхөхөд хялбар байх юм. Энэ маягтад Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Орон нутгийн өмчийн газраас томилогдсон Тооллогын комиссын тайлбар тэмдэглэл хийх хэсэгт барилга тус бүрийн талаар шаардлагатай мэдээллийг оруулах бол гараар тэмдэглэн бичнэ.

3. ТӨХ-4: Байгууллагын мэдлийн нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн бүртгэл: Тухайн байгууллагын “Нийтийн эзэмшлийн байгууламж”-ийн жагсаалтыг энэ маягтаар гаргах бөгөөд Санхүүгийн тайланд “барилга байгууламж, эсвэл бусад үндсэн хөрөнгө дансанд туссан байдаг тул энэ маягтад тусад нь тайлагнан харуулах юм. Нийтийн эзэмшлийн байгууламж үнэлгээгүй, тэдгээрийг санхүүгийн тайланд тусгаагүй бол бүртгэлгүй хөрөнгийн жагсаалтад оруулж цаашид үнэлж бүртгэх арга хэмжээ авна. Энэ маягтад оруулсан нийтийн эзэмшлийн байгууламж санхүүгийн тайланд үндсэн хөрөнгийн аль дансанд орж тайлагнагдсан болохыг тооллогын тайланд тайлбарлан бичнэ.

4. **ТӨХ-5: Машин тоног төхөөрөмжийн бүртгэл:** Үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй машин тоног төхөөрөмжийг нэр төрлөөр нь жагсаан бүртгэх бөгөөд, зааврын дагуу бөглөнө. Энэ байгууллагын үндсэн хөрөнгийн “машин тоног төхөөрөмж”, “батлан хамгаалах тоног төхөөрөмж” зэрэг дансанд бүртгэлтэй хөрөнгийг хамтатган бүртгэнэ.

5. **ТӨХ-6: Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл** – Энэхүү маягтад автотээврийн хэрэгслийн дансанд бүртгэлтэй хөрөнгийг нэг бүрчлэн жагсаах бөгөөд улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбарыг уг маягтад хуулбарлан хавсаргана. Тээврийн хэрэгсэл тухайн хуулийн этгээдийн нэр дээр бүртгэлтэй байх ёстой бөгөөд өөр этгээдийн нэр дээр бүртгэлтэй бол тооллогын комиссын тайланд энэ талаар заавал тайлбар оруулж, цаашид залруулах арга хэмжээ авна.

“Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ-аас өөрийн байгууллагын эзэмшилд байгаа нийт автотээврийн хэрэгслийн нэр төрөл, тоо, улсын дугаар, эзэмшигч, даатгал, татвар, төлбөр хураамж, торгууль, үзлэг оношилгооны нэгдсэн мэдээллийг жагсаалтаар гаргуулан авч тооллогод хамрагдсан дүнтэй тулган баталгаажуулж, үр дүнг энэ маягтад хавсаргана.

6. **ТӨХ-7: Тавилга эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн бүртгэл**- энэхүү маягтад Санхүүгийн тайланд “тавилга эд хогшил”, “бусад үндсэн хөрөнгө”, “номын фонд” зэргээр тайлагнасан хөдлөх үндсэн хөрөнгийг бүгдийг нь ТӨХ-7-д нэгтгэн тайлагнана. Номыг бөөн дүнгээр нь буюу фондоор нь уг маягтад тайлагнана, ингэхдээ нийт тоо ширхэг, үнийг тусгана. Энэхүү хөрөнгийн бүртгэлд туссан хөрөнгөөс иргэний зориулалтаар ашиглаж буй буу, галт зэвсэг зэрэг тусгайлсан гэрчилгээ, хувийн хэрэг шаардах хөрөнгийн мэдээлэлтэй танилцан бүртгэлийн зөрчил байгаа бол энэ талаар Тооллогын комиссын тайланд тусгана.

7. **ТӨХ-8: Үндсэн сүргийн мал, амьтадын бүртгэл** - Байгууллагын үндсэн хөрөнгийн болон эргэлтийн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй мал амьтадыг энэ маягтад бүртгэнэ. Харин үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй бол “үндсэн сүргийн”, эргэлтийн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй бол “эргэлтийн сүргийн” гэж тодотгоно.

8. **ТӨХ-9: Худаг, услалтын системийн бүртгэл** - Байгууллагын үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй худаг, услалтын системийг холбогдох маягтад нэрээр нь бүртгэж харуулахаас гадна нэг бүрчлэн энэ маягтад холбогдох зааврын дагуу тайлагнана. Аль дансанд бүртгэлтэй эсэхийг нягталж, тэмдэглэнэ.

9. **ТӨХ -10: Оюуны өмчийн бүртгэл** – Энэ маягтад байгууллагын биет бус хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй болон бүртгэлгүй геологи хайгуулын судалгаа, тооцоолох техникийн программ хангамж, утга зохиол, урлагийн эх бүтээл, патент, лиценз, гудвилл, зохиогчийн эрх, барааны тэмдэг, зохион байгуулалтын зардал зэрэг биет бус хөрөнгийг асуулгын дагуу бүртгэнэ.

10. **ТӨ-3:** маягтаар байгууллагын санхүүгийн тайлангийн “биет бус хөрөнгө”-ийн дүнтэй тааруулан зааврын дагуу бөглөж, тооллогод хамруулна. (биет бус хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй газар эзэмших эрхийн бүртгэлийг ТӨХ-2 маягтаар тусад нь тайлагнана.)

11. **ТӨ-5:** маягтаар байгууллагын санхүүгийн тайлангийн “түүх соёлын дурсгалт зүйлс” дансанд бүртгэлтэй музейн үзмэр, эд өлгийн зүйлийг бүртгэн тайлагнана.

12. Өөрийн байргүй (эсхүл байр дутагдалтай) байгууллагууд бусдаас (төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллага, иргэний) байранд түрээсийн, ашиглалтын гэрээгээр (гэрээгүй бол шийдвэр) байрладаг бол **Хүснэгт № Т-1**-ийг бөглөж, тооллогын баримтад хавсаргана.

13. **ТӨХ -3, 4, 5, 6, 7, 8** дээрх хөрөнгийн бүртгэлийн балансын үнэ, хуримтлагдсан элэгдлийн дүн нь 2021 оны Санхүүгийн тайланд туссан холбогдох дансны эцсийн үлдэгдэлтэй

таарах ёстой. Тэдгээрээс гадна маягт тус бүр өөрийн гэсэн онцлог нэмэлт мэдээллийг агуулж байгаа.

14. Захиргааны статистикийн маягт буюу бусад ТӨ маягтуудыг зааврын дагуу 2022 оны 3 дугаар сарын 5-ны дотор Орон нутгийн өмчийн алба болон Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлсэн байх ёстой бөгөөд тооллогын үеэр уг мэдээ тайланг гаргаагүй бол нөхөж бүрдүүлнэ. ТӨ маягтуудыг төрийн өмчийн бүртгэлийн маягтуудын дүн, тайланг 2021 оны жилийн эцсийн үндсэн хөрөнгийн хөдлөлийн тайлан, санхүүгийн тайланд орсон дүнтэй тулган шалгахад ашиглана.

15. Тооллогод ашиглах бүх маягтад байгаа хөрөнгө, үйл ажиллагааны төрөл, ангиллын кодыг эрх бүхий байгууллагаас шинэчлэн баталсан шийдвэрийн дагуу нөхнө. Сангийн сайд, ҮСХ-ны 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн 319/А/160 дугаар тушаалаар батлагдсан "Эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны салбарын ангилал, ангиллын тодорхойлолт"-ын дагуу үйл ажиллагааны чиглэлийг 5 оронгийн түвшинд, барилга байгууламж, машин тоног төхөөрөмж, тээврийн хэрэгсэл, тавилга, эд хогшлын зориулалт, ангилал, хийцийн кодыг холбогдох хавсралтаас авч нөхнө.

16. **Тухайн байгууллагын 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг** үндсэн хөрөнгийн тооллогын дүнд хяналт тавих байдлаар ашиглана. – Аудитлагдсан санхүүгийн тайлангаас баланс буюу үлдэгдлийн тэнцэл, орлого үр дүнгийн тайлан, үндсэн хөрөнгийн тодруулгыг хуулбарлан тооллогын материалд хавсаргана. Энэ нь тооллогод хамрагдах ёстой үндсэн хөрөнгийн жагсаалтын үнэн зөвийг болон хөрөнгийн дүнг тулган баталгаажуулахад ашиглагдана.

-----oOo-----